

Advies

Ruimte om te vissen

Brussel, 25 juni 2021

De Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij adviseert de beleidsmakers, in hoofdzaak de Vlaamse Regering en het Vlaams Parlement, over landbouw en visserij in de brede zin van het woord. De adviezen, zoals vastgesteld door de belanghebbenden vertegenwoordigd in de adviesraad, passen in een gedragen politieke besluitvorming.

Advies op eigen initiatief

Advies verleend aan: Hilde Crevits – viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale economie en Landbouw; Vincent Van Quickenborne – vice-eersteminister en federaal minister van Justitie en Noordzee; Zakia Khattabi – federaal minister van Klimaat, Leefmilieu, Duurzame Ontwikkeling en Green Deal; Tinne Van der Straeten – federaal minister van Energie; Bart Dochy – voorzitter van de Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid van het Vlaams Parlement; kopie aan Patricia De Clercq – secretaris-generaal van het Departement Landbouw en Visserij; kopie aan Joris Relaes – administrateur-generaal van het Instituut voor Landbouw-, Visserij- en Voedingsonderzoek (ILVO); kopie aan Filip Fontaine – algemeen directeur van het Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing (VLAM)

Adviestermijn: 62 dagen

Decretale opdracht: SALV-decreet van 6 juli 2007, art. 4 (SAR-functie)

Goedkeuring raad: 25 juni 2021

Adviesnummer: 2021-06

Dossierhouder: Pieter De Graef – pdgraef@serv.be

Contactpersoon: Koen Carels – kcarels@serv.be

Inhoud

Inhoud	3
Inleiding	4
Krachtlijnen	5
Situering	6
1 Actief in vele visgebieden: een zee van ruimte?	6
2 Andere vormen van ruimtegebruik	6
2.1 Mariene beschermde gebieden.....	6
2.2 Energiewinning op zee	8
2.3 Onderzeese bekabeling, zones voor commerciële en industriële activiteiten, puntbelemmeringen	9
3 De economische kost van sluitingen van gebieden voor visserij	10
Advies	11
Bibliografie	16
Bijlage	19

Inleiding

De Technische Werkcommissie Visserij (TWV) van de SALV brengt met voorliggend advies op eigen initiatief het belang van toegang tot ruimte op zee voor de Vlaamse visserijsector onder de aandacht. De vraag naar ruimte op zee voor andere vormen van ruimtegebruik (energiewinning en -transport, maricultuur, natuurbeschermingszones...) neemt toe en vormt een uitdaging voor de activiteiten van de professionele zeevisserij. Dit niet enkel in het Belgisch deel van de Noordzee, maar ook en vooral in de wateren van andere lidstaten en derde landen. Dit advies geeft beleidsmakers aanbevelingen mee die stoelen op het principe van meervoudig gebruik van de ruimte op zee en pleiten voor een gecoördineerde Europese aanpak. De TWV bereidde dit advies voor tijdens haar zitting op 15 juni 2021, waarna de SALV het advies bekrachtigde op 25 juni 2021.

Hendrik Vandamme
Voorzitter SALV

Emiel Brouckaert
Voorzitter TWV

Koen Carels
Secretaris SALV

Krachtlijnen

De Vlaamse visserijsector is bij uitstek Europees georiënteerd met visserijactiviteiten van de Golf van Biskaje over de Keltische en Ierse Zee, het Bristolkanaal en het Engels Kanaal tot de Noordzee. Deze ruimtelijke spreiding vormt de strategische sterkte van onze visserijsector, die is ingebed in een ruimere keten. De vraag naar ruimte op zee voor andere vormen van ruimtegebruik (energiewinning en -transport, maricultuur, natuurbeschermingszones,...) neemt toe en vormt een uitdaging voor de activiteiten van de professionele zeevisserij. Om de ruimtelijk gediversifieerde activiteit van de Vlaamse visserijsector en zijn strategische rol in de voedselproductie en voedselzekerheid in de toekomst te verzekeren, stelt de SALV volgende aanbevelingen voorop:

- Waarborg de toegang tot ruimte op zee voor de Vlaamse visserijsector en zorg voor beleidscoherentie tussen het Gemeenschappelijk Visserijbeleid en aanpalende beleidsvelden die impact hebben op de maritieme ruimtelijke planning en de visserijsector.
- Neem meervoudig ruimtegebruik op zee steeds als primair uitgangspunt bij maritieme ruimtelijke planning, met inachtneming van de vigerende natuurwetgeving.
- Stem beleidsdoelstellingen en -initiatieven die verband houden met maritieme ruimtelijke planning adequaat af tussen de Europese lidstaten en met derde landen. De uitbouw van een dataplatform zoals GeoVis voor Noordoost-Atlantische wateren vormt hiervoor een onmisbaar startpunt.
- Compenseer de visserijsector wanneer blijkt dat meervoudig ruimtegebruik geen optie is.
- Stem intra-Belgisch adequaat af tussen de Vlaamse en federale overheden.

Naast deze algemene aanbevelingen formuleert de adviesraad aanbevelingen die gericht zijn op de co-existentie tussen de zeevisserij enerzijds en mariene beschermde gebieden en energiewinning op zee anderzijds.

Situering

1 Actief in vele visgebieden: een zee van ruimte?

De Vlaamse visserijsector is actief in vele visgebieden en is bij uitstek zeer Europees georiënteerd. De vissersvaartuigen zijn actief van de Golf van Biskaje, over de Keltische en Ierse Zee, het Bristolkanaal en het Engels Kanaal tot de Noordzee. Deze ruimtelijke spreiding van onze visserijactiviteit zorgt niet enkel voor een variatie in het aanbod, maar maakt ook seizoens- en risicospreiding mogelijk.¹ Om zijn activiteiten te ontplooiën, heeft de sector ruimte nodig om te kunnen vissen. Visserij is echter niet de enige activiteit op zee. Scheepvaartroutes, energiewinning op zee en onderzees transport van energie, aquacultuur op zee (maricultuur), en zones voor de bescherming van soorten en habitats vergen ruimte. Binnen het Belgisch Deel van de Noordzee (BNZ) staat het marien ruimtelijk plan (MRP) 2020-2026 in voor het kader waarbinnen deze activiteiten kunnen plaatsgrijpen.² Het BNZ omvat echter slechts 0,5% van de Noordzee. De Vlaamse visserijsector, in het bijzonder het groot vlootsegment, is hoofdzakelijk actief in de wateren van andere lidstaten en van derde landen als Noorwegen en, sinds Brexit, het Verenigd Koninkrijk. Ook in deze gebieden wordt de Vlaamse visserij geconfronteerd met andere vormen van ruimtegebruik.

Binnen België is Vlaanderen bevoegd voor het zeevisserijbeleid. Het beheer van het Belgisch deel van de Noordzee (BNZ) is federale bevoegdheid.

2 Andere vormen van ruimtegebruik

Tijdens de zitting van de Technische Werkcommissie Visserij van de SALV van 1 april 2021³ verzorgden het ILVO en de Rederscentrale een toelichting over de beperkingen in de ruimte om te vissen waar de Vlaamse reders en vissers rekening mee moeten houden. De online tool GeoVis (www.geofish.be) brengt verschillende visserijdata in kaart en laat op kaart de gebieden zien waar de Belgische vissersvloot actief is (i.e. info over de duur van visserijactiviteiten en de aanvoer van vis) en waar de visserij rekening moet houden met andere vormen van ruimtegebruik. Een deel van de informatie is publiek beschikbaar.

2.1 Mariene beschermde gebieden

■ Natura 2000-gebieden

GeoVis toont de verschillende mariene gebieden die in het kader van de Habitatrichtlijn en/of de Vogelrichtlijn bescherming genieten. Hierbij wordt ook telkens de reden van bescherming vermeld en wordt weergegeven of er al dan geen maatregelen van kracht zijn die binnen deze gebieden door de visserijsector moeten gerespecteerd worden. Mariene gebieden kunnen afgebakend worden omwille van diverse redenen, waaronder de aanwezigheid van waardevolle grindbedden,

¹ SALV, *Advies. Een toegespitst controlekader: noodzaak voor de Vlaamse visserijsector*, Brussel, 2020, https://www.salv.be/sites/default/files/documenten/SALV_20201201_ADV_EenToegespitstControlekader.pdf, p. 6; Departement Landbouw en Visserij, Visgebieden, <https://lv.vlaanderen.be/nl/visserij/beroepsvisserij/visgebieden>, website geconsulteerd op 15 april 2021; Van Bogaert, T. en J. Platteau (reds.), *Visserijrapport 2018*, https://lv.vlaanderen.be/sites/default/files/attachments/gr_201807_vira2018_webtom.pdf, p. 35-36.

² SALV, *Advies. Marien ruimtelijk plan 2020-2026*, Brussel, 2018, https://www.salv.be/sites/default/files/documenten/SALV_ADV_2018-14_MarienRuimtelijkPlan2020-2026_pdg_eb_hvd.pdf.

³ Zie de TWV-agenda van 1 april 2021: <https://www.salv.be/salv/vergadering/twv-vergadering-7>.

zandbanken, riffen, krekens en baaien,⁴ en het voorkomen van specifieke mariene flora (bv. zeegras) en fauna (specifieke vissoorten, zeezoogdieren en vogels).⁵ Maatregelen die op de visserijactiviteiten betrekking hebben, kunnen temporeel of permanent zijn, gericht zijn op bepaalde vistechnieken of op alle vormen van visserijactiviteit. De kerngebieden van de visserijactiviteiten worden binnen deze Natura 2000-gebieden grotendeels gevrijwaard. Niettemin zijn er wel overlappingsen in de randen van enkele belangrijke viszones (waaronder de Keltische Zee, Ierse Zee, het Engels Kanaal en de Noordzee).

Voor verschillende van deze Natura 2000-gebieden zijn vandaag nog geen maatregelen van kracht, maar zijn plannen in opmaak om maatregelen voor te stellen, zoals in Belgische wateren. Dat het Verenigd Koninkrijk besliste zich af te scheiden van de Europese Unie speelt hierin ook een rol. Sinds Brexit is het Verenigd Koninkrijk geneigd om meer verregerende maatregelen te treffen die visserijactiviteiten in bepaalde gebieden beperken. Dit heeft een effect op visserijactiviteiten van de Belgische vissersvloot.

■ Gebiedssluitingen onder instandhoudingsbeheer

Zowel in de wateren van de EU als van derde landen komen tijdelijke sluitingen voor visserijactiviteiten voor. Zo zijn er de Trevoise Box en de Scholbox, respectievelijk in de Keltische Zee en de Noordzee (langs de kust van Noord-Nederland, Duitsland en Denemarken), maar ook gebieden in de Noorse zone waar visserij verboden wordt van 1 juli tot 31 december voor de bescherming van juveniele kabeljauw. Ook de Trevoisebox is afgebakend voor de instandhouding van kabeljauw. Daartoe is het elk jaar van 1 februari tot en met 31 maart verboden om enige visserijactiviteit uit te voeren binnen die afbakening.⁶ De Scholbox stelt de instandhouding tot doel van visbestanden via technische maatregelen voor de bescherming van jonge exemplaren van mariene organismen, waaronder schol. Deze technische maatregelen houden in dat vaartuigen met een totale lengte van meer dan 8m geen bodemtrawls, boomkorren, Deense zegens of soortgelijk gesleept vistuig mogen gebruiken in de Scholbox. Wel toegelaten zijn vaartuigen met een motorvermogen van minder dan 221 kW die met bodemtrawl vissen.⁷

■ Europese Biodiversiteitsstrategie 2030

Als onderdeel van de Europese Green Deal bracht de Europese Commissie op 20 mei 2020 haar Biodiversiteitsstrategie voor 2030 uit onder de titel 'De natuur terug in ons leven brengen'.⁸ In deze strategie, die nog in regelgeving zal moeten worden vertaald, stelt de Europese Commissie dat we ten behoeve van het milieu en de economie en om het herstel van de EU na de COVID-19-crisis te ondersteunen, meer natuur moeten beschermen. Zij schrijft voor dat *ten minste [...] 30% van de zee in de EU [moet] worden beschermd* en dat *ten minste een derde van de beschermde gebieden – goed voor [...] 10% van de zee – strikt [moet] worden beschermd*.⁹

⁴ Cf. de habitattypes vermeld in bijlage I van de habitatrichtlijn die in de zeegebieden voorkomen: <https://navigator.emis.vito.be/mijn-navigator?wold=39107>.

⁵ Cf. de soorten die vermeld zijn in bijlagen II (<https://navigator.emis.vito.be/mijn-navigator?wold=39108>) en IV (<https://navigator.emis.vito.be/mijn-navigator?wold=39110>) van de habitatrichtlijn en in bijlage I (<https://navigator.emis.vito.be/mijn-navigator?wold=35294>) van de vogelrichtlijn die in de zeegebieden voorkomen.

⁶ Uitzondering: visserijactiviteiten met korven en kubben onder bepaalde voorwaarden, www.geofish.be.

⁷ www.geofish.be.

⁸ Europese Commissie, COM(2020) 380 final, Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's, *EU-biodiversiteitsstrategie voor 2030 – De natuur terug in ons leven brengen*, Brussel, 2020, https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:a3c806a6-9ab3-11ea-9d2d-01aa75ed71a1.0008.02/DOC_1&format=PDF.

⁹ Ibidem, p. 4-5.

In aansluiting op de biodiversiteitsstrategie maakte de Europese Commissie in haar mededeling van 17 mei 2021 over de duurzame blauwe economie volgende intenties kenbaar met het oog op het herstel en de instandhouding van de mariene biodiversiteit:

- Voorstel voor juridisch bindende EU-doelstellingen voor het herstel van aangetaste ecosystemen (met name belangrijke paaigronden en kraamgebieden en gebieden met het grootste potentieel voor koolstofafvang en -opslag)
- Nieuw actieplan tegen eind 2021 om de visbestanden in stand te houden en de mariene ecosystemen te beschermen (waarin nagegaan zal worden welke maatregelen nodig zijn om kwetsbare soorten en habitats te beschermen)
- Samenwerken met de lidstaten, regio's en het Europees Milieuagentschap voor de identificatie en afbakening van nieuwe beschermde mariene gebieden en het definiëren van "strikte bescherming" tegen eind 2021
- Lokale participatieve initiatieven bevorderen en ondersteunen die tegelijkertijd ijveren voor de regeneratie van mariene hulpbronnen en het behoud van lokale inkomstenbronnen.

2.2 Energiewinning op zee

Met de Green Deal wil de Europese Commissie de uitstoot van broeikasgassen tegen 2030 met minstens 55% terugbrengen tot onder het niveau van 1990 en streeft de EU ernaar om tegen 2050 klimaatneutraal te zijn.¹⁰ Tegen 2030 zal het aandeel van de productie van hernieuwbare elektriciteit in de EU ten minste verdubbeld moeten zijn ten opzichte van het niveau van 32% in 2020. Om deze doelstellingen te bereiken, zet de Europese Commissie onder meer in op het benutten van het technologisch en fysiek potentieel van offshore-energie. Offshore-windenergie kan reeds schone elektriciteit leveren, die concurrentieel is ten opzichte van technologie op basis van fossiele brandstoffen. Daarnaast staan ook nieuwe ontwikkelingen inzake offshore-energiewinning aan de vooravond van een technologische doorbraak, van drijvende offshore-windparken tot technologieën om de oceaanenergie te benutten zoals golf- of getijdenenergie, drijvende fotonvoltaïsche installatie en het gebruik van algen voor de productie van biobrandstoffen.¹¹

De opwekking van offshore-energie, momenteel het meest tastbaar onder de vorm van windmolenparken, resorteert echter directe en indirecte effecten die ongunstig zijn voor de visserijsector. Onder de directe effecten moet de ruimte-inname door windmolenparken begrepen worden. Vaak gaat dit gepaard met het uitsluiten van visserijactiviteiten binnen de parken. Naast de directe uitsluiting voor visserijactiviteit kunnen vissersvaartuigen geconfronteerd worden met omleidingen van vaarroutes (en dus met een korting op de tijd die zij binnen hun toegekende

¹⁰ Europese Commissie, COM(2020) 562 final, Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's, *Een ambitieuzere klimaatdoelstelling voor Europa voor 2030: investeren in een klimaatneutrale toekomst voor ons allemaal*, Brussel, 2020, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020DC0562&qid=1602060897910>.

¹¹ Europese Commissie, COM(2020) 741 final, Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's, *EU-strategie over de benutting van het potentieel van hernieuwbare offshore-energie met het oog op een klimaatneutrale toekomst*, Brussel, 2020, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020DC0741&from=NL>; zie ook Europese Commissie, COM(2021) 240 final, Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's, *Over een nieuwe aanpak voor een duurzame blauwe economie in de EU. De blauwe economie van de EU transformeren voor een duurzame toekomst*, Brussel, 2021, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52021DC0240&from=NL>.

aantal vaardagen effectief aan vissen kunnen besteden). Voor gebieden in de Atlantische oceaan, de Keltische Zee en de Noordzee voorspelt een Europese studie in opdracht van het PECH comité een significante toename van potentiële ruimteconflicten tussen offshore-energiewinning en visserij.¹² Tot de indirecte effecten behoren mogelijk positieve of negatieve gevolgen die de inplanting van offshore-energiewinning heeft op de biodiversiteit binnen en in de omgeving van de betreffende sites.¹³ Cumulatieve effecten zijn hierbij mogelijk doorslaggevend: waar individuele offshore-energiewinningsites weinig effecten kunnen laten zien op visbestanden, kunnen verschillende sites samen wel zware negatieve gevolgen hebben voor visbestanden en dus voor de visserijsector.¹⁴ Deze cumulatieve impact speelt ook op biodiversiteitsvlak. De positieve effecten van de natuurgebieden kunnen beïnvloed worden door een onbedachtzame uitbouw van hernieuwbare energie op zee.¹⁵

2.3 Onderzeese bekabeling, zones voor commerciële en industriële activiteiten, puntbelemmeringen

Naast mariene beschermde gebieden en energiewinning op zee bestaan er nog andere vormen van ruimtegebruik op zee waarmee de visserijsector bij de ontplooiing van de eigen activiteiten mee geconfronteerd wordt. Hier volgen enkele voorbeelden:

- In de nabijheid van onderzeese kabels voor energietransport worden perimeters ingesteld waar demersale visserij verboden is of houden vaartuigen in de demersale visserij zelf meer dan voldoende afstand uit schrik voor aansprakelijkheid bij eventuele beschadigingen aan de infrastructuur.
- De invulling van zones voor commerciële en industriële activiteiten kunnen tot gevolg hebben dat visserijactiviteiten in deze zones worden uitgesloten en dat bestaande vaarroutes moeten worden herzien met mogelijke effecten op de tijdsbesteding van de eigenlijke visvangst.¹⁶ Recent publiceerde de Europese Commissie haar *strategische richtsnoeren voor een duurzamere en concurrerendere EU-aquacultuur*, waarin ook de ruimteproblematiek aan bod komt.¹⁷

¹² Zie onder meer Stelzenmüller, V. et al., Research for PECH Committee, *Impact of the use of offshore wind and other marine renewables on European fisheries*, European Parliament, Policy Department for Structural and Cohesion Policies, Brussel, 2020, [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2020/652212/IPOL_STU\(2020\)652212_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2020/652212/IPOL_STU(2020)652212_EN.pdf), p. 27-29.

¹³ S. Degraer, R. Brabant en B. Rumes (eds.), *Environmental impacts of offshore wind farms in the Belgian part of the North Sea. Learning from the past to optimise future monitoring programmes*, Royal Belgian Institute of Natural Sciences, Operational Directorate Natural Environment, Marine Ecology and Management Section, 2013, https://odnature.naturalsciences.be/downloads/winmonbe2013/winmonbe_report.pdf; zie ook: ILVO, Persmededeling, *Offshore wind farms and the marine ecosystem: 10 years of monitoring*, 15 juni 2020, <https://ilvo.vlaanderen.be/en/news/offshore-windparken-en-het-mariene-ecosysteem-10-jaar-monitoring>.

¹⁴ Zie noot 12, p. 50.

¹⁵ Zie noot 13.

¹⁶ Zie bijvoorbeeld SALV, *Briefadvies. Zeeboerderij Westdiep*, Brussel, 2020, https://www.salv.be/sites/default/files/documenten/SALV_202006_BRADV_ZeeboerderijWestdiep_Phdb.pdf.

¹⁷ Europese Commissie, COM(2021) 236 final, Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's, *Strategische richtsnoeren voor een duurzamere en concurrerendere EU-aquacultuur voor de periode 2021 tot en met 2030*, Brussel, 2021, https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:bab1f9a7-b30b-11eb-8aca-01aa75ed71a1.0019.02/DOC_1&format=PDF.

- Bij de uitvoering van demersale visserijactiviteiten dienen vissersvaartuigen rekening te houden met specifieke puntbelemmeringen, zoals de aanwezigheid van scheepswrakken.

3 De economische kost van sluitingen van gebieden voor visserij

De tabel in bijlage geeft een inschatting weer van de economische impact op de Vlaamse visserij wanneer we uitgaan van een volledige sluiting van de mariene beschermde gebieden waarvoor reeds maatregelen gepland worden en van de geplande windmolenparken. Het betreft met andere woorden een inschatting van de economische kost in een maximaal scenario van uitsluiting van visserijactiviteiten. De economische kost wordt gelijkgesteld aan het verlies van de besomming bij uitsluiting uit deze gebieden (op basis van cijfers voor 2019 zoals beschikbaar binnen GeoVis). In een maximaal scenario van uitsluiting van visserijactiviteiten binnen de vermelde mariene beschermde gebieden en de windmolenparken zou de Vlaamse visserijsector maar liefst 20% van zijn totale besomming (in cijfers van 2019) dienen in te leveren.¹⁸ Dit algemene cijfer verbergt echter de nog veel grotere impact die uitsluitingen kunnen teweegbrengen op specifieke individuele visserijbedrijven (bv. op die bedrijven die gespecialiseerd zijn in de visserij binnen een bepaald gebied). Naast de cumulatieve impact van rechtstreekse gebiedssluitingen (al dan niet volledig in tijd en ruimte) bestaan er daarnaast voor bepaalde gebieden en zones ook voorwaarden die opgevolgd moeten worden (waaronder afstandsregels tot bepaalde zones, tijdelijke sluitingen van bepaalde gebieden, ...).

¹⁸ I.e. een besomming in 2019 binnen de vermelde mariene beschermde gebieden en gebieden voor windenergie van € 16,1 miljoen ten opzichte van de totale besomming in 2019 van €80,8 miljoen; cf. GeoVis en M. Velghe, N. Scherrens en P.-J. De Temmerman, *De Belgische zeevisserij 2019. Aanvoer en besomming. Vloot, quota, vangsten, visserijmethoden en activiteit*, Brussel, 2020, <https://publicaties.vlaanderen.be/view-file/37898>, p. 22.

Advies

Algemene aanbevelingen

[1] **Waarborg de toegang tot ruimte op zee voor de Vlaamse visserijsector en zorg voor beleidscoherentie tussen het Gemeenschappelijk Visserijbeleid (GVB) en aanpalende beleidsvelden die impact hebben op de maritieme ruimtelijke planning en de visserijsector.**

De Vlaamse visserijsector is ingebed in een ruimere keten. Zo stellen de Vlaamse reders in 2020 meer dan 400 erkende zeevissers tewerk, wat op zijn beurt goed is voor meer dan het vijfvoud daarvan aan indirecte arbeidsplaatsen in de veilingen, verwerkende industrie en handel of bij andere bedrijven die ook minstens gedeeltelijk afhankelijk zijn van de activiteiten van de vissersvloot onder Belgische vlag. Bij een duurzaam beheer van de visbestanden genereert de zee onder de vorm van visvangst een 100% hernieuwbare natuurlijke rijkdom. Om de Vlaamse visvangst en ketenverwerking in de toekomst te waarborgen, heeft de sector ruimte op zee nodig om te kunnen vissen. De SALV herinnert hierbij aan de centrale doelstelling van het GVB die stelt dat *“het gemeenschappelijk visserijbeleid [...] er borg voor [staat] dat de activiteiten in het kader van de visserij en de aquacultuur uit ecologisch oogpunt langdurig duurzaam zijn en worden beheerd op een manier die strookt met de doelstellingen voordelen te realiseren op economisch en sociaal gebied en op het gebied van werkgelegenheid alsmede bij te dragen tot de beschikbaarheid van voedselvoorraden”*.¹⁹ Beleidsdoelstellingen en -initiatieven die een impact hebben op de visserijsector (waaronder doelstellingen rond milieu, natuur, klimaat, energie en maricultuur)²⁰ dienen rekening te houden met de doelstellingen van het GVB en zijn aandacht voor de drie pijlers van duurzaamheid (ecologisch, sociaal, economisch) en met de cruciale bijdrage van de visserij aan de voedselproductie en voedselzekerheid.

[2] **Neem meervoudig ruimtegebruik op zee steeds als primair uitgangspunt bij maritieme ruimtelijke planning, met inachtneming van de vigerende natuurwetgeving.**

De SALV wijst op de grote economische gevolgen voor de Vlaamse visserijsector wanneer gebieden in het kader van de bescherming van het mariene milieu en ten behoeve van offshore-energiewinning en andere vormen van ruimtegebruik op zee onderworpen zouden worden aan sluitingen voor visserij. Zulk scenario zou een economisch verlies met zich meebrengen van om en bij 20% op de totale besomming (cf. situering en de tabel in bijlage). Daarom vraagt de raad om in de ruimtelijke planning van initiatieven op zee, met inachtneming van de vigerende natuurwetgeving en haar voorwaarden omtrent ruimtegebruik richting het bereiken en behouden van een goede toestand in mariene beschermde gebieden, telkens meervoudig ruimtegebruik als primair uitgangspunt te nemen. Een optimaal meervoudig gebruik van de ruimte op zee waarbij visgebieden zo maximaal mogelijk gevrijwaard worden, kan het zogenaamde verplaatsingseffect voorkomen. Bij uitsluiting van visserijactiviteiten in het ene gebied, kan immers de visserijactiviteit zich verplaatsen naar andere gebieden. De resulterende hogere dichtheid van visserijactiviteit in deze gebieden heeft mogelijk nefaste gevolgen voor het mariene milieu, voor het duurzaam beheer van visbestanden en voor de economische positie van zowel de totale vissersvloot als

¹⁹ Verordening (EU) Nr. 1380/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 11 december 2013 inzake het gemeenschappelijk visserijbeleid, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013R1380&from=NL>, artikel 2, punt 1.

²⁰ Cf. Europese Green Deal met de ‘van boer tot bord’-strategie, de biodiversiteitsstrategie, de strategische richtsnoeren voor een duurzamere en concurrerendere EU-aquacultuur en de nieuwe aanpak voor een duurzame blauwe economie, naast de tenuitvoerlegging van de habitat- en vogelrichtlijn en de kaderrichtlijn mariene strategie.

individuele visserijbedrijven.²¹ Specifieke aandacht is nodig voor de lokale kleinschalige en kustvisserij die een aparte problematiek kent en die een specifieke aanpak nodig heeft doordat hun bereik weg van de thuishaven veel beperkter is en hun mogelijke visgronden gedeeld moeten worden met andere activiteiten op zee en/of natuurbescherming.

[3] Stem beleidsdoelstellingen en -initiatieven die verband houden met maritieme ruimtelijke planning adequaat af tussen de Europese lidstaten en met derde landen. De uitbouw van een dataplatform zoals GeoVis voor Noordoost-Atlantische wateren vormt hiervoor een onmisbaar startpunt. De Vlaamse visserijsector is bij uitstek zeer Europees georiënteerd met vissersvaartuigen die actief zijn van de Golf van Biskaje, over de Keltische en Ierse Zee, het Bristolkanaal en het Engels Kanaal tot de Noordzee.²² Opdat deze ruimtelijk gediversifieerde activiteit ook in de toekomst de strategische sterkte van de Vlaamse visserijsector kan blijven, is er nood aan een goede inplanting van initiatieven in het kader van doelstellingen rond milieu, natuur, klimaat, energie en maricultuur²³ met het oog op een zo optimaal mogelijk ecologisch en klimaatgericht resultaat en een zo min mogelijke economische impact op de visserijsector. Hiervoor is een adequate afstemming op Europees niveau tussen de lidstaten en met derde landen vereist. De richtlijn rond maritieme ruimtelijke planning voorziet hierin ook de mogelijkheden tot samenwerking tussen lidstaten en met derde landen.²⁴

[4] Compenseer de visserijsector wanneer blijkt dat meervoudig ruimtegebruik geen optie is. Wanneer integrale impact assessments (cf. infra) tot de conclusie zouden leiden dat meervoudig ruimtegebruik niet mogelijk is, dan vraagt de SALV om de impact op de visserijsector gepast te compenseren.

[5] Stem intra-Belgisch adequaat af tussen de Vlaamse en federale overheden wat betreft de uitvoering van de aanbevelingen in dit advies en het overleg dat daartoe nodig is met het Europese niveau, de lidstaten en derde landen.

Mariene beschermde gebieden

[6] Afhankelijk van het type beschermingsdoel hoeven mariene beschermde gebieden en visserij elkaar niet uit te sluiten. Wetenschappelijke onderbouwing is cruciaal om te beslissen wanneer natuurdoelen verzoenbaar zijn met visserij. Voor de afbakening van mariene beschermde gebieden moet een wetenschappelijke studie de natuurwaarde in kaart brengen, aantonen welke zeefauna en/of -flora precies dient beschermd te worden en bepalen

²¹ Zie bijvoorbeeld Stelzenmüller, V. *et al.*, Research for PECH Committee, *Impact of the use of offshore wind and other marine renewables on European fisheries*, European Parliament, Policy Department for Structural and Cohesion Policies, Brussel, 2020, [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2020/652212/IPOL_STU\(2020\)652212_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2020/652212/IPOL_STU(2020)652212_EN.pdf), p. 28.

²² Cf. SALV, *Advies. Een toegespitst controlekader: noodzaak voor de Vlaamse visserijsector*, Brussel, 2020, https://www.salv.be/sites/default/files/documenten/SALV_20201201_ADV_EenToegespitstControlekader.pdf, p. 6, 13.

²³ Cf. Europese Green Deal met de 'van boer tot bord'-strategie, de biodiversiteitsstrategie, de strategische richtsnoeren voor een duurzamere en concurrerendere EU-aquacultuur en de nieuwe aanpak voor een duurzame blauwe economie, naast de tenuitvoerlegging van de habitat- en vogelrichtlijn en de kaderrichtlijn mariene strategie.

²⁴ Cf. respectievelijk artikel 11 en 12 van Richtlijn 2014/89/EU van het Europees Parlement en de Raad van 23 juli 2014 tot vaststelling van een kader voor maritieme ruimtelijke planning, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014L0089&from=EN>.

wat de na te streven toestand moet zijn.²⁵ Op basis daarvan kan bekeken worden of, wanneer en welk type visserij toegelaten kan worden in het gebied. Recent opgebouwde kennis die een genuanceerde visie biedt op de impact van demersale vistechneken (o.a. de projecten Benthis²⁶ en Benthis Nationaal²⁷) maken deel uit van deze wetenschappelijke benadering en dient opgenomen te worden in de overweging of visserijactiviteiten al dan niet jaarrond of periodiek kunnen plaatsgrijpen. In deze benadering wordt niet enkel rekening gehouden met ruimtelijke aspecten, maar ook met tijdsgebonden aspecten.

[7] Versterk met stimulansen de rol van de visser als ‘guardian of the sea’ op basis van een vertrouwensrelatie tussen visser, wetenschap en overheid. Technologische hulpmiddelen vormen hierbij een kans. De visser kan vanuit zijn praktijkervaring op het terrein waardevolle informatie aanleveren voor de wetenschap en de overheid om meer gerichte/periodieke beschermingsmaatregelen te kunnen treffen. Dit kan leiden tot een betere gedragenheid van maatregelen. Een wederzijdse vertrouwensrelatie tussen visser, wetenschap en overheid is hierbij wel cruciaal. Overheid en wetenschap moeten erop kunnen vertrouwen dat de door de visser en reder aangereikte informatie volledig en correct is, terwijl de visser en reder er zeker van moeten zijn dat de aangeleverde informatie zich niet tegen hen zal keren. De SALV wees reeds eerder op de rol van de visser als ‘guardian of the sea’ en vraagt om incentives voor vissers die vrijwillig een actieve en extra bijdrage leveren aan de bescherming van het mariene milieu.²⁸ Er kan volgens de adviesraad voortgebouwd worden op de bestaande vormen van wisselwerking tussen visser en wetenschap. Incentives voor vissers kunnen zich bijvoorbeeld ook richten op de verstrekking van gedetailleerde gegevens via technologische hulpmiddelen en innovaties aan boord (i.e. het vissersvaartuig uitgerust als varend dataplatform waar een billijke vergoeding tegenover staat).

[8] Voorzie in de planningsfase van beschermingsmaatregelen en de bijhorende gebiedsafbakening een integrale impact assessment op de visserijsector. Bij de planning van nieuwe beschermingsmaatregelen in een bepaald gebied dient de impact op de visserijsector adequaat ingeschat te worden, zowel negatief als positief, op korte en middellange termijn. Zulk onderzoek bepaalt niet enkel de directe impact die de maatregelen binnen het betreffende gebied

²⁵ Voor meer informatie over de beleidsinstrumenten in het kader van de mitigatie, reductie of vermindering van de impact van bepaalde gebruikersfuncties op het milieu (o.m. Ramsar-conventie, OSPAR-verdrag, VN-Zeerechtverdrag, CBD-verdrag, Habitat- en Vogelrichtlijn, Wet Marien Milieu en Mariene Ruimtelijke Planning, Kaderrichtlijn Water, Kaderrichtlijn Mariene Strategie) en bijhorende wetenschappelijke onderbouwing, L. Devriese, S. Dauwe, T. Verleye, H. Pirlot en J. Mees (eds.), *Kennisgids Gebruik Kust en Zee 2018 – Compendium voor Kust en Zee*, Oostende, 2018, <http://www.compendiumkustenzee.be/nl/integrated-marine-information-system?module=ref&refid=303089>.

²⁶ Een Europees project, bestaande uit een consortium van 33 partners over 12 landen, dat de impact van visserij op benthische ecosystemen bestudeert en de wetenschappelijke basis aanlevert om de impact van huidige visserijpraktijken in te schatten (Benthos: de verzamelnaam van alle organismen die leven op waterbodems), zie: <https://www.benthis.eu/en/benthis.htm>.

²⁷ Het project Benthis-Nationaal beoogt een correctere beoordeling van de bodemimpact door de Vlaamse visserijsector. De vergelijking in internationaal kader wordt mogelijk. In het project wordt de footprint van Vlaamse vistuigen en hun visgronden (bodemsensitiviteit) bepaald door de Fishery Benthic Impact Tool (FBIT). Hiermee wordt geïdentificeerd waar visserijactiviteiten binnen de goede milieutoestand van bodemimpact blijven en welke impact beheer op het economische belang van de visgronden kan hebben, zie: <https://pureportal.ilvo.be/nl/projects/benthis-nationaal>.

²⁸ SALV, *Advies. Strategische hoofdlijnen voor Vlaams visserijprogramma 2021-2027*, Brussel, 2019, https://www.salv.be/sites/default/files/documenten/SALV_20190322_ADV_2019-02_OperationeelProgrammaEFMZV2021-2027_.pdf, p. 22; SALV, *Advies. Prioriteitennota Visserij 2019-2024*, Brussel, 2019, https://www.salv.be/sites/default/files/documenten/SALV_20190528_ADV_2019-08_PrioriteitennotaVisserij.pdf, p. 12.

op de visserijsector uitoefenen, maar geeft ook de impact van de maatregelen binnen dat gebied weer in zijn samenhang met andere gebieden waar beschermingsmaatregelen gelden (i.e. cumulatief effect).

[9] Monitor en evalueer frequent het effect van genomen beschermingsmaatregelen op het bereiken van de beschermingsdoelstelling. De genomen beschermingsmaatregelen dienen op hun effectiviteit beoordeeld te worden. Dit vergt een adequate, wetenschappelijk onderbouwde monitoring en periodieke evaluatie. Wanneer een uitsluiting van visserijactiviteiten niet zou bijdragen tot het gewenste herstel, moet overwogen worden om visserij in het betreffende gebied terug toe te laten.

Energiewinning op zee

[10] Stimuleer meervoudig ruimtegebruik binnen zones voor energiewinning op zee en houd de toelating voor overige activiteiten binnen deze zones bij de overheid. De adviesraad meent dat vanuit het beginsel van meervoudig ruimtegebruik concessiehouders van zones voor energiewinning niet unilateraal kunnen beslissen over welke overige activiteiten binnen deze zones al dan niet kunnen plaatsgrijpen. De overheid neemt hierin de eindbeslissing en dient bij de toekenning van concessies projecten te selecteren die mogelijkheden bieden tot meervoudig ruimtegebruik. Daarbij vraagt de raad ook om voldoende aandacht te hebben voor natuurbescherming, zeker indien deze zones in Natura 2000-zones gebouwd zijn.

[11] Voorzie een integrale impact assessment bij de planning van nieuwe zones voor energiewinning op zee die de directe en indirecte effecten op de visserijsector in kaart brengt. Tot de directe effecten behoren de ruimte-inname en de omleiding van vaarroutes. Wijzigingen in de patronen van vismigratie en de gevolgen voor visbestanden zijn indirecte effecten, waarvoor wetenschappelijk onderzoek nog meer duidelijkheid dient te brengen.²⁹ In het bijzonder verdient ook de economische en socio-culturele impact van offshore-energiewinning op de visserijsector en vissersgemeenschappen voorwerp van onderzoek uit te maken volgens een Europese studie, wat bij meerderheid in de Commissie Visserij van het Europees Parlement werd bevestigd.³⁰ De raad wijst erop dat de impact assessment van een bepaalde zone voor energiewinning op zee niet enkel de effecten van die eigenlijke zone moet bestuderen, maar ook de effecten in kaart moet brengen van die zone in samenhang met overige bestaande en geplande zones voor energiewinning. Die cumulatieve impact weegt wellicht zwaarder door op de visserijsector (cf. situering).³¹

²⁹ SALV, *Advies. Marien Ruimtelijk Plan 2020-2026*, Brussel, 2018, https://www.salv.be/sites/default/files/documenten/SALV_ADV_2018-14_MarienRuimtelijkPlan2020-2026_pdg_eb_hvd.pdf, p. 21.

³⁰ Stelzenmüller, V. *et al.*, Research for PECH Committee, *Impact of the use of offshore wind and other marine renewables on European fisheries*, European Parliament, Policy Department for Structural and Cohesion Policies, Brussel, 2020, [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2020/652212/IPOL_STU\(2020\)652212_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2020/652212/IPOL_STU(2020)652212_EN.pdf), p. 13; Europees Parlement, Commissie Visserij, 2019/2158(INI), *Ontwerpverslag over de gevolgen voor de visserijsector van offshorewindmolenparken en andere systemen voor hernieuwbare energie*, Rapporteur: Peter van Dalen, 2021, https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/PECH-PR-681090_NL.pdf, p. 9: “[...] de huidige kennis over de impact van offshorewindmolenparken op de visserij [is] vooral toegespitst [...] op ecologische en milieueffecten en [...] recente empirische studies [bevatten] geen beoordelingen van sociaal-economische en sociaal-culturele effecten [...]”.

³¹ *Ibidem*, p. 50.

[12] Steun actief de uitwerking van een EU-MRP voor hernieuwbare energie en stem hiervoor af met derde landen. Een gecoördineerde aanpak waarbij adequaat afgestemd wordt tussen de Europese lidstaten (met als resultaat een Europees Marien Ruimtelijk Plan voor hernieuwbare energie) en met derde landen is voor een goede inplanting van zones voor energiewinning op zee volgens de SALV onontbeerlijk om negatieve cumulatieve effecten op zowel de visserijsector als op biodiversiteitsvlak te vermijden.

[13] De uitbreiding van energiewinning op zee moet prioritair inzetten op technologische updates van bestaande sites en de combinatie met alle vormen van visserij mogelijk maken. De adviesraad meent dat in het kader van de doelstellingen rond energiewinning op zee er zoveel als mogelijk moet ingezet worden op het opwaarderen van bestaande windmolenparken, zodat deze met vernieuwde technologie efficiënter kunnen worden uitgebaat. Vanuit het beginsel van meervoudig ruimtegebruik is de raad verder van mening dat hindernissen voor bepaalde vistechnieken binnen bestaande windmolenparken in toekomstige projecten weggenomen moeten worden. Aandacht voor correcte afspraken met betrekking tot veiligheidsafstanden en aansprakelijkheid maken hier deel van uit.

[14] Zorg voor een ontmanteling van verouderde zones voor energiewinning zonder impact op het milieu en zonder veiligheidshinder voor visserijactiviteiten. De raad wijst erop dat bij de ontmanteling van verouderde windmolens er geen milieuvervuiling en geen veiligheidshinder voor visserijactiviteiten mag optreden. Daarmee gepaard dienen bestaande beperkingen voor visserij binnen deze zones te worden heroverwogen. Dit uiteraard steeds in afweging met de eventuele natuurdoelen of ontwikkelde natuurtypes in de zone.

Bibliografie

Algemene Beleidsnota Noordzee, ingediend bij de Kamer van Volksvertegenwoordigers op 4 november 2020, <https://www.dekamer.be/doc/FLWB/pdf/55/1580/55K1580017.pdf>.

Departement Landbouw en Visserij, Visgebieden, <https://lv.vlaanderen.be/nl/visserij/beroepsvisserij/visgebieden>, website geconsulteerd op 15 april 2021.

Departement Landbouw en Visserij, *Visserijrapport 2020 (VIRA)*, Brussel, 2021, <https://publicaties.vlaanderen.be/view-file/41556>.

Degraer, S., R. Brabant en B. Rumes (eds.), *Environmental impacts of offshore wind farms in the Belgian part of the North Sea. Learning from the past to optimise future monitoring programmes*, Royal Belgian Institute of Natural Sciences, Operational Directorate Natural Environment, Marine Ecology and Management Section, 2013, https://odnature.naturalsciences.be/downloads/winmonbe2013/winmonbe_report.pdf.

Devriese, L., S. Dauwe, T. Verleye, H. Pirlet en J. Mees (eds.), *Kennisgids Gebruik Kust en Zee 2018 – Compendium voor Kust en Zee*, Oostende, 2018, <http://www.compendiumkustenzee.be/nl/integrated-marine-information-system?module=ref&refid=303089>.

Europese Commissie, COM(2020) 380 final, Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's, *EU-biodiversiteitsstrategie voor 2030 – De natuur terug in ons leven brengen*, Brussel, 2020, https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:a3c806a6-9ab3-11ea-9d2d-01aa75ed71a1.0008.02/DOC_1&format=PDF.

Europese Commissie, COM(2020) 562 final, Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's, *Een ambitieuzere klimaatdoelstelling voor Europa voor 2030: investeren in een klimaatneutrale toekomst voor ons allemaal*, Brussel, 2020, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020DC0562&qid=1602060897910>.

Europese Commissie, COM(2020) 741 final, Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's, *EU-strategie over de benutting van het potentieel van hernieuwbare offshore-energie met het oog op een klimaatneutrale toekomst*, Brussel, 2020, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020DC0741&from=NL>.

Europese Commissie, COM(2021) 240 final, Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's, *Over een nieuwe aanpak voor een duurzame blauwe economie in de EU. De blauwe economie van de EU transformeren voor een duurzame toekomst*, Brussel, 2021, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52021DC0240&from=NL>.

Europees Parlement, Commissie Visserij, 2019/2158(INI), *Ontwerpverslag over de gevolgen voor de visserijsector van offshorewindmolenparken en andere systemen voor hernieuwbare*

energie, Rapporteur: Peter van Dalen, 2021,
https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/PECH-PR-681090_NL.pdf.

ILVO, Persmededeling, *Offshore wind farms and the marine ecosystem: 10 years of monitoring*, 15 juni 2020, <https://ilvo.vlaanderen.be/en/news/offshore-windparken-en-het-mariene-ecosysteem-10-jaar-monitoring>.

Kelle Moreau, 'Er beweegt wat op zee: nieuw marien ruimtelijk plan 2020-2026', website van het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen, geraadpleegd op 16 april 2021, <https://www.naturalsciences.be/nl/news/item/19091>.

Richtlijn 2014/89/EU van het Europees Parlement en de Raad van 23 juli 2014 tot vaststelling van een kader voor maritieme ruimtelijke planning, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014L0089&from=EN>.

SALV, *Briefadvies. Zeeboerderij Westdiep*, Brussel, 2020, https://www.salv.be/sites/default/files/documenten/SALV_202006_BRADV_ZeeboerderijWestdiep_Phdb.pdf.

SALV, *Advies. Een toegespitst controlekader: noodzaak voor de Vlaamse visserijsector*, Brussel, 2020, https://www.salv.be/sites/default/files/documenten/SALV_20201201_ADV_EenToegespitstControlekader.pdf.

SALV, *Advies. Marien ruimtelijk plan 2020-2026*, Brussel, 2018, https://www.salv.be/sites/default/files/documenten/SALV_ADV_2018-14_MarienRuimtelijkPlan2020-2026_pdg_eb_hvd.pdf.

SALV, *Advies. Prioriteitennota Visserij 2019-2024*, Brussel, 2019, https://www.salv.be/sites/default/files/documenten/SALV_20190528_ADV_2019-08_PrioriteitennotaVisserij.pdf.

SALV, *Advies. Strategische hoofdlijnen voor Vlaams visserijprogramma 2021-2027*, Brussel, 2019, https://www.salv.be/sites/default/files/documenten/SALV_20190322_ADV_2019-02_OperationeelProgrammaEFMZV2021-2027_.pdf.

Stelzenmüller, V. *et al.*, Research for PECH Committee, *Impact of the use of offshore wind and other marine renewables on European fisheries*, European Parliament, Policy Department for Structural and Cohesion Policies, Brussel, 2020, [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2020/652212/IPOL_STU\(2020\)652212_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2020/652212/IPOL_STU(2020)652212_EN.pdf).

Van Bogaert, T. en J. Platteau (reds.), *Visserijrapport 2018*, https://lv.vlaanderen.be/sites/default/files/attachments/gr_201807_vira2018_webtom.pdf.

Velghe, M., N. Scherrens en P.-J. De Temmerman, *De Belgische zeevisserij 2019. Aanvoer en besomming. Vloot, quota, vangsten, visserijmethoden en activiteit*, Brussel, 2020, <https://publicaties.vlaanderen.be/view-file/37898>.

Verordening (EU) Nr. 1380/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 11 december 2013 inzake het gemeenschappelijk visserijbeleid, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013R1380&from=NL>.

Bijlage

Inschatting van de economische impact op de Vlaamse visserij bij volledige sluiting van mariene beschermde gebieden waarvoor maatregelen gepland worden

Naam gebied	lidstaat/derde land	Wetgevend kader	plannen	Verlies bij volledige sluiting voor visserij (volgens aanvoerwaarde in 2019 - in €, afgerond op het duizendtal)
South West Approaches to the Bristol Channel	Verenigd Koninkrijk		Aanduiding als <i>Marine Conservation Zone</i> voor de bescherming van sublitoraal grof sediment	€ 2.000.000,00
Bassurelle Sandbank	Verenigd Koninkrijk		Basismonitoring is uitgevoerd, voorstel om een deel van het gebied te sluiten voor demersale vistechnieken (boomkor en dreggen), instelling van een meldingszone waarin elke 10 min. VMS-sigitaal uitgestuurd wordt, en vaartuigen moeten verboden vistuigen ontkoppelen wanneer ze dit gebied willen doorkruisen	€ 239.000,00
Inner Bank in het Oostelijk deel van het Engels Kanaal (7d)	Verenigd Koninkrijk		Aanduiding als <i>Marine Conservation Zone</i> voor de bescherming van sublitoraal grof sediment	€ 960.000,00

Markam's Triangle	Verenigd Koninkrijk		Aanduiding als Marine Conservation Zone voor de bescherming van sublitoraal grof sediment	€ 65.000,00
North Anglesey Marine	Verenigd Koninkrijk		Bescherming van de bruinvis; nog geen maatregel in voege	€ 1.439.000,00
West Wales Marine	Verenigd Koninkrijk		Bescherming van de bruinvis; nog geen maatregel in voege	€ 2.685.000,00
Skomer, Skokholm and the Seas of Pembrokeshire	Verenigd Koninkrijk		Bescherming van vogels en bijhorende gebieden waarvoor monitoring is gestart om status vast te leggen	€ 1.205.000,00
Lands End and Cape Bank	Verenigd Koninkrijk		Bescherming van riffen waarvoor onderzoek is gestart naar impact van verschillende visserijactiviteiten	€ 50.000,00
Wight-Barfeur Reef	Verenigd Koninkrijk		Bescherming van riffen en 'bedrocks' waarvoor het proces is gestart om maatregelen voor te stellen	€ 16.000,00
Outer Thames Estuary	Verenigd Koninkrijk		Bescherming van vogels en bijhorende gebieden waarvoor onderhandeling met stakeholders is gestart	€ 182.000,00
Southern North Sea	Verenigd Koninkrijk		Bescherming van de bruinvis; activiteiten worden momenteel in kaart gebracht	(overlapping met andere gebieden)
Margate and Long Sands	Verenigd Koninkrijk		Sinds 1 maart 2018 zijn er twee gebieden gesloten voor alle vormen van sleepnetvisserij	€ 18.000,00

North Norfolk Sandbanks and Saturn Reef	Verenigd Koninkrijk		Bescherming van zandbanken waarvoor het proces is gestart om visserijmaatregelen voor te stellen	€ 10.000,00
Gule Rev	Denemarken	Natura 2000	Nog geen maatregelen gekend	€ 1.000.000,00
Sylt Outer Reef	Duitsland	Natura 2000	Voorstel om twee zones volledig te sluiten voor bodemberoerende (garnaal)visserij voor de bescherming van riffen, soortenrijke gravel, grof zand en schelpengravel	€ 160.000,00
Doggerbank	Nederland, Denemarken, Verenigd Koninkrijk	Natura 2000	Joint Recommendation ingediend	€ 728.000,00
Klaverbank	Nederland	Natura 2000	Joint Recommendation ingediend	€ 90.000,00
Friese Front	Nederland	Natura 2000	Joint Recommendation ingediend	€ 564.000,00
Centrale Oestergronden	Nederland	Kaderrichtlijn Mariene Strategie	Voorstel van maatregelen	geen cijfers over besomming bekend in GeoVis
Friese Front	Nederland	Kaderrichtlijn Mariene Strategie	Voorstel van maatregelen	€ 546.000,00
Noordzeekustzone	Nederland	Natura 2000	Zone I is verboden voor de garnalenvisserij en andere sleepnetvisserij. Zone II en Zone III zijn ervoor open	€ 32.000,00

Voordelta	Nederland	Natura 2000	WNB-vergunning nodig voor garnalenvisserij, alsook een vergunning sleepnetvisserij	€ 28.000,00
Vlakte van de Raan	Nederland	Natura 2000	Plannen om boomkorvisserij met wekkerketteringen te verbieden, in het Nederlandse deel gebieden te sluiten en WNB-vergunning nodig voor garnalenvisserij	€ 150.000,00
Ridens et dunes hydrauliques du detroit du Pas-de-Calais (Engels Kanaal)	Frankrijk	Natura 2000	Bescherming van zandbanken en riffen waarvoor overleg is gestart in 2019	€ 1.147.000,00
Bancs des Flandres	Frankrijk	Natura 2000		€ 310.000,00
Vlaamse Banken	België	Natura 2000	Bescherming van zandbanken en riffen waarvoor 4 zones worden gezocht voor het nemen van visserijmaatregelen	(voor het totale gebied: € 1.491.000)
Impact van windmolenparken indien de toegang voor actieve visserij wordt ontzegd				
Rampion in VIId (Oostelijk Engels Kanaal)	Verenigd Koninkrijk		Reeds deels actief	€ 255.000,00
East Anglia in IVc (Zuidelijke Noordzee)	Verenigd Koninkrijk		Vergunningsaanvraag lopende	€ 5.000,00
Hornsea 1, 2, 3, 4 in IVb (Centrale Noordzee)	Verenigd Koninkrijk		Reeds deels actief	€ 175.000,00
Sofia in IVb (Centrale Noordzee)	Verenigd Koninkrijk			€ 25.000,00
Doggerbank C in IVb (Centrale Noordzee)	Verenigd Koninkrijk		Aanvraagproces lopende	€ 19.000,00
Dunkerque éolien en mer	Frankrijk		Goedkeuring ontvangen	€ 12.000,00

Ruimte om te vissen

Zuid en Noord in IVc (Zuidelijke Noordzee)	Nederland		Zoekgebied voor potentiële windmolenparken	€ 99.000,00
Nordsoen II, III en Jyske Banke in Ivb (Noordzee)	Denemarken		Nog geen concrete plannen bekend; bestemd als ontwikkelingszone	€ 1.890.000,00
Prinses Elisabethzone (BNZ)	België		tweede zone voor windenergie aangeduid binnen MRP 2020-2026, 281m ² of 4GW aan windenergie	€ 45.000,00